

รวมคำบรรยาย

ภาคหนึ่ง สมัยที่ ๓๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ เล่มที่ ๕

บทบรรณาธิการ

คำถาม ใช้ให้คนขับรถแบคโฮเข้าขุดดินในที่ดินของผู้อื่น หากผู้ถูกใช้มิได้รู้ข้อเท็จจริงว่าดินที่ถูกขุดออกไปเป็นของผู้อื่น โดยเข้าใจว่าเป็นการขุดในที่ดินของผู้ใช้ ดังนี้ ผู้ใช้จะมีความผิดฐานลักทรัพย์โดยร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไปหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๔๒๓/๒๕๖๔

การกระทำอันจะถือเป็นตัวการร่วมกันกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๘๓ ได้นั้น บุคคลผู้ร่วมกระทำความผิดจะต้องรู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด และมีการกระทำโดยเจตนาที่จะร่วมกันกระทำความผิดนั้น จึงจะเป็นตัวการตามบทบัญญัติดังกล่าว แต่ถ้าผู้กระทำมิได้รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิดจะถือว่าผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้นมิได้ ตาม ป.อ. มาตรา ๕๙ วรรคสาม ดังนี้ หากพวกของจำเลยที่ขับรถแบคโฮเข้าขุดดินในที่ดินของผู้เสียหายมิได้รู้ข้อเท็จจริงว่าดินที่ขุดออกไปเป็นของผู้เสียหาย โดยเข้าใจว่าเป็นการขุดดินของจำเลย ก็ย่อมจะถือไม่ได้ว่าจำเลยกับพวกร่วมกันกระทำความผิดตามฟ้อง แต่ต้องถือว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดเองโดยอ้อมโดยใช้พวกของจำเลยเป็นตัวแทนโดยบริสุทธิ์ (Innocent Agent) เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดของจำเลยเอง เมื่อพยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบยังไม่ได้ความกระจ่างชัดว่าพวกของจำเลยรู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิดและมีเจตนาร่วมกันกระทำความผิดกับจำเลยอันจะถือเป็นการลักทรัพย์โดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป กรณีจึงต้องฟังข้อเท็จจริงเป็นคุณแก่จำเลยว่าการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์โดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปโดยใช่ยานพาหนะ เป็นเพียงความผิดฐานลักทรัพย์โดยใช่ยานพาหนะเท่านั้น

คำถาม เจ้าหนี้ไปหาลูกหนี้ที่บ้านเพื่อทวงถามหนี้ซึ่งกู้ยืมไปและยังไม่ชำระ แต่ลูกหนี้ให้ลูกจ้างบอกเจ้าหนี้ว่าลูกหนี้ไม่อยู่ เจ้าหนี้จึงกล่าวถ้อยคำใส่ความลูกหนี้ต่อหน้าลูกจ้างของลูกหนี้ ดังนี้ จะเป็นการใส่ความลูกหนี้ต่อบุคคลที่สามในความผิดฐานหมิ่นประมาทหรือไม่ และจะอ้างว่าเป็นการบันดาลโทษะได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๗๕๗/๒๕๖๔

จำเลยทั้งสองไปหาโจทก์ที่บ้านเพื่อทวงถามหนี้ซึ่งโจทก์กู้ยืมไปและยังไม่ชำระ แต่โจทก์กลับให้ลูกจ้างบอกจำเลยทั้งสองว่าโจทก์ไม่อยู่ทำให้จำเลยทั้งสองโมโหและกล่าวข้อความต่อหน้าลูกจ้างของโจทก์ การกระทำของจำเลยทั้งสองย่อมเล็งเห็นได้ว่า ข้อความที่กล่าวต่อหน้าลูกจ้าง

ของโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลที่สามนั้นเป็นการใส่ความโจทก์ต่อบุคคลที่สามซึ่งอาจทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย โดยข้อความดังกล่าวทำให้บุคคลที่ได้ยินได้ฟังเข้าใจว่าโจทก์เป็นคนขี้โกง เป็นหนี้แล้วไม่ยอมชดใช้ แม้จะเป็นการกระทำไปด้วยอารมณ์ แต่ก็ต้องถือว่าจำเลยทั้งสองกระทำโดยเจตนาเมื่อข้อความที่จำเลยทั้งสองกล่าวทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายต่อชื่อเสียงถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชังจากผู้ที่ได้ยินได้ฟัง การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงเป็นความผิดฐานร่วมกันหมิ่นประมาทโจทก์

การที่โจทก์กู้ยืมเงินจำเลยทั้งสองไปและยังไม่ชำระ กับให้ลูกจ้างบอกจำเลยทั้งสองว่าโจทก์ไม่อยู่แม้จะเป็นเหตุให้จำเลยทั้งสองโกรธและกล่าวข้อความนั้นก็ตาม แต่จำเลยทั้งสองก็ชอบที่จะต้องดำเนินการใช้สิทธิตามขั้นตอนของกฎหมาย อีกทั้งการกระทำของโจทก์ที่ไม่ชำระหนี้ให้แก่จำเลยทั้งสอง แม้จะเป็นพฤติกรรมของลูกหนี้ที่ไม่สมควรกระทำ แต่ก็ยังไม่ถึงขนาดที่จะถือว่าเป็นการข่มเหงจำเลยทั้งสองอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรมตาม ป.อ. มาตรา ๗๒ อันจะเป็นเหตุให้บันดาลโทษได้

คำถาม ผู้กู้นำโฉนดที่ดินมาให้ผู้ให้กู้เพื่อเป็นหลักประกันการกู้ยืม ต่อมาผู้กู้มาหลอกลวงขอรับโฉนดคืนไปจากผู้ให้กู้ จะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘๘ และ ๓๔๑ หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๘๓๖/๒๕๖๔

จำเลยกู้ยืมเงินผู้เสียหายโดยจำเลยนำโฉนดที่ดินพิพาทซึ่งเป็นของบิดาจำเลยมามอบให้ผู้เสียหาย ต่อมาจำเลยมาขอรับโฉนดที่ดินพิพาทคืนไปจากผู้เสียหายบอกว่าจะนำไปติดต่อขอกู้ยืมเงินมาใช้หนี้แก่ผู้เสียหายและจะนำเงินที่กู้ยืมมาคืนให้ในวันเดียวกัน ผู้เสียหายจึงมอบโฉนดที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยไป แต่จำเลยไม่ได้นำเงินมาคืนให้แก่ผู้เสียหายตามที่ตกลงกัน ต่อมาเมื่อผู้เสียหายพบ ค. มาทวงหนี้จำเลยที่บ้านจำเลย ค. เปิดกระเป๋าล้วนนำโฉนดที่ดินขึ้นมาฉบับหนึ่ง ผู้เสียหายจำได้ว่าเป็นโฉนดที่ดินพิพาทแสดงให้เห็นว่าผู้เสียหายทราบตั้งแต่เห็นโฉนดที่ดินพิพาทอยู่กับ ค. แล้วว่าถูกจำเลยหลอกลวงเอาโฉนดที่ดินพิพาทไปให้บุคคลอื่นและไม่นำเงินที่กู้ยืมคืนให้ผู้เสียหาย ถือได้ว่าผู้เสียหายรู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำ ความผิดตั้งแต่วันดังกล่าวเมื่อความผิดฐานฉ้อโกงเป็นความผิดอันยอมความได้ ซึ่งตาม ป.อ. มาตรา ๙๖ บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๙๕ ในกรณีความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำผิดเป็นอันขาดอายุความ” เมื่อผู้เสียหายร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนพ้นกำหนดสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำผิด คดีของโจทก์ในความผิดฐานฉ้อโกงตาม ป.อ. มาตรา

๓๔๑ จึงเป็นอันขาดอายุความสิทธิหน้าที่อาญามาฟ้องของโจทก์ย่อมระงับไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๙ (๖) โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยในความผิดฐานฉ้อโกง

ผู้เสียหายเป็นผู้ครอบครองโฉนดที่ดินพิพาทของบิดาจำเลยโดยจำเลยนำมามอบให้ ยึดถือเป็นประกันเงินกู้ตามสัญญากู้ยืมเงิน แม้ผู้เสียหายในฐานะผู้ให้กู้ยืมจะไม่มีสิทธิยึดหน่วง โฉนดที่ดินพิพาทไว้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๔๑ เพราะหนี้เงินกู้ยืมไม่เกี่ยวกับตัวโฉนดที่ดิน พิพาทแต่เมื่อข้อตกลงตามสัญญากู้ยืมเงิน ระบุว่าผู้กู้ให้นำโฉนดที่ดินพิพาทมาให้ผู้ให้กู้เพื่อเป็น หลักประกันการกู้ยืม อันเป็นข้อตกลงที่คู่สัญญาสมัครใจทำกันไว้ ซึ่งไม่ขัดต่อกฎหมายหรือ ความสงบเรียบร้อยของประชาชนจึงเป็นบุคคลสิทธิบังคับกันได้ระหว่างผู้เสียหายกับจำเลย ย่อม มีผลทำให้ผู้เสียหายผู้ให้กู้มีสิทธิยึดถือทรัพย์สินที่นำมาประกันไว้จนกว่าผู้กู้จะชำระหนี้ตามสัญญา เมื่อจำเลยยังไม่ชำระเงินต้นและดอกเบี้ยคืนให้แก่ผู้เสียหายครบถ้วน จึงไม่มีสิทธิขอคืนโฉนด ที่ดินพิพาทจากผู้เสียหาย การที่จำเลยมาขอรับโฉนดที่ดินพิพาทคืนไปจากผู้เสียหายโดยหลอกลวง ว่าจะเอาโฉนดที่ดินพิพาทไปกู้ยืมเงินบุคคลอื่นแล้วนำเงินมาชำระหนี้ให้ผู้เสียหายจนผู้เสียหาย หลงเชื่อมอบโฉนดที่ดินพิพาทให้จำเลยไป แต่จำเลยไม่นำเงินมาชำระให้ผู้เสียหายตามข้อตกลง ทำให้ผู้เสียหายไม่มีหลักประกันยึดถือไว้ตามสัญญา ย่อมทำให้ผู้เสียหายได้รับความเสียหาย การกระทำของจำเลยจึงเป็นการเอาไปเสียซึ่งเอกสารของผู้อื่นในประการที่น่าจะเกิดความ เสียหายแก่ผู้อื่น จำเลยจึงมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๘

คำถาม ใช้อาวุธปืนยิงไป ๑ นัดในขณะที่ถูกรุมทำร้ายด้วยอาวุธมีด หากพลาดไป ถูกผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ จะเป็นความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นโดยพลาด ฐานยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิด โดยโชเหตุในเมือง หมู่บ้านหรือที่ชุมนุมหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๔๕๙/๒๕๖๔

จำเลยใช้อาวุธปืนยิงไป ๑ นัด ในขณะที่ถูกผู้เสียหายที่ ๑ และที่ ๒ ใช้มีดรุมทำร้าย จำเลยมีความประสงค์ที่จะยับยั้งมิให้ผู้เสียหายที่ ๑ และที่ ๒ ใช้มีดรุมฟันทำร้ายจำเลยอีก การกระทำของจำเลยจึงเป็นการป้องกันพอสมควรแก่เหตุโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงไม่มี ความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นและฐานยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิดโดยโชเหตุในเมือง หมู่บ้านหรือที่ ชุมนุมชน ตาม ป.อ. มาตรา ๖๘ แม้ลูกกระสุนปืนที่จำเลยยิงจะพลาดไปถูกผู้เสียหายที่ ๓ ตาม ป.อ. มาตรา ๖๐ การกระทำของจำเลยก็ไม่เป็นความผิด เพราะเป็นการป้องกันโดยชอบ ด้วยกฎหมาย

คำถาม บริษัทไม่มีการจัดทำใบหุ้นให้ผู้ถือหุ้นแต่มีการออกเลขหมายใบหุ้นแล้ว การโอนหุ้นต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๒๙ หรือไม่

การโอนหุ้นให้แก่บุคคลภายนอกที่จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของบริษัท นั้น การโอนหุ้นให้แก่บุตรซึ่งเป็นบุคคลในครอบครัว หรือตัวแทนโอนหุ้นคืนให้แก่ตัวการซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นที่แท้จริง จำต้องปฏิบัติตามข้อบังคับด้วยหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๘๒๙/๒๕๖๔

ข้อบังคับของจำเลยที่ ๑ ข้อ ๒ ระบุว่า หุ้นของบริษัทเป็นหุ้นสามัญชนิดระบุชื่อ ส่วนข้อ ๓ ระบุด้วยว่า การโอนหุ้นนั้นผู้จะโอนจะต้องบอกกล่าวให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิมก่อน และหลังจากนั้นแล้ว ๓๐ วัน หากไม่มีผู้ใดประสงค์จะรับโอน จึงจะโอนให้แก่บุคคลภายนอกได้ และจะต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการด้วย แม้บริษัทจำเลยที่ ๑ ไม่มีการจัดทำใบหุ้นให้ผู้ถือหุ้นแต่ละรายแต่เมื่อหุ้นบริษัทจำเลยที่ ๑ มีการออกเลขหมายใบหุ้นแล้ว กรณีจึงต้องบังคับตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๒๙ วรรคหนึ่ง ด้วย ดังนั้น การที่ จ. โอนหุ้นของตนตามฟ้องซึ่งเป็นหุ้นชนิดระบุชื่อให้แก่จำเลยที่ ๓ จ. จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับดังกล่าว ก่อนที่ จ. จะโอนหุ้นตามฟ้องให้จำเลยที่ ๓ ซึ่งไม่ใช่ผู้ถือหุ้นเดิมแต่เป็นบุคคลภายนอก จ. มิได้บอกกล่าวให้แก่โจทก์และผู้ถือหุ้นเดิมคนอื่น ๆ ทราบเพื่อให้โจทก์และผู้ถือหุ้นเดิมมีโอกาสรับโอนหุ้นจาก จ. ภายในเวลาที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของจำเลยที่ ๑ เสียก่อน การโอนหุ้นของ จ. ให้แก่จำเลยที่ ๓ จึงเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนข้อบังคับของจำเลยที่ ๑ แม้ จ. โอนหุ้นให้แก่จำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นบุตร ข้อบังคับของจำเลยที่ ๑ ดังกล่าวมิได้มีข้อยกเว้นว่า ถ้าเป็นการโอนหุ้นให้แก่บุคคลภายในครอบครัวหรือการโอนหุ้นให้แก่บุตรแล้วมิต้องปฏิบัติตามข้อบังคับ ข้อ ๓ แต่อย่างใด ทั้งการโอนหุ้นต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการของจำเลยที่ ๑

ข้อบังคับบริษัทซึ่งได้จดทะเบียนไว้และผูกพันเป็นสัญญาในระหว่างผู้ถือหุ้นกับบริษัท กำหนดให้การโอนหุ้นต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการย่อมเป็นหน้าที่ของบริษัทต้องดำเนินการให้มีคณะกรรมการบริษัทเพื่อปฏิบัติตามข้อบังคับ การไม่มีคณะกรรมการบริษัทจำเลยที่ ๑ มิใช่เหตุที่จะยกขึ้นปฏิเสธการปฏิบัติตามข้อบังคับเกี่ยวกับการโอนหุ้น

จ. และโจทก์ซึ่งเป็นตัวแทนโอนหุ้นคืนให้แก่ จ. ผู้เป็นตัวการซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นที่แท้จริงที่ได้ร่วมถือหุ้นฝ่ายละกึ่งหนึ่งกับครอบครัวฝ่าย พ. กรณีมิใช่เป็นการโอนหุ้นให้แก่บุคคลภายนอกที่จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของบริษัท

โจทก์ในฐานะผู้ถือหุ้นฟ้องขอให้เพิกถอนการโอนหุ้นที่ฝ่าฝืนต่อข้อบังคับของจำเลยที่ ๑ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๒๙ เมื่อการโอนหุ้นตามฟ้องไม่เป็นไปตามข้อบังคับของจำเลยที่ ๑ ย่อมเป็นการโต้แย้งสิทธิของโจทก์ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้น โจทก์จึงขอให้เพิกถอนการโอนหุ้นระหว่าง จ. กับจำเลยที่ ๓ ตามฟ้องได้ กรณีหาใช่โจทก์ฟ้องคดีโดยไม่สุจริตไม่

นายประเสริฐ เสียงสุทิววงศ์
บรรณาธิการ